

ZAKON Br. 03/L-238

O CIVILNIM ASPEKTIMA MEĐUNARODNE OTMICE DECE

Skupština Republike Kosovo;

Na osnovu člana 65 (1) Ustava Republike Kosovo,

Usvaja

**ZAKON O CIVILNIM ASPEKTIMA MEĐUNARODNE
OTMICE DECE**

**POGLAVLJE I
OPŠTE ODREDBE**

**Član 1
Cilj**

Cilj ovog zakona je, obezbediti brzi povratak dece koja se udaljuju ili drže bezpravno u državi prebivališta, kao i obezbeđivanje poštovanja prava starateljstva i kontakta sa decom, koji su stalni stanovnici Kosova ili jedne potražioc države.

**Član 2
Definicije**

1. Izrazi upotrebljeni u ovom zakonu imaju sledeće značenje:

- 1.1. **Dete** - lice ispod šesnaest (16) godina;
- 1.2. **Haška konvencija** - Konvencija o Civilnim Aspektima Međunarodne Otmice Dece, koja je potpisana u Hagu dana 25 oktobra 1980 godine;
- 1.3. **Država potražioc** - država koja je stranka po Haškoj Konvenciji;
- 1.4. **Centralna vlast Kosova** - Ministarstvo Pravde Republike Kosovo;
- 1.5. **Prava starateljstva** - obuhvaćaju prava koja se povezuju o startanju dece a posebno pravo na određivanju prebivališta deteta;
- 1.6. **Prava kontakta** - obuhvataju prava premeštaja deteta na jedno drugo mesto na ograničen period od njegovog stalnog prebivališta;
- 1.7. **Privremeni staratelj** - lice koje je udaljilo dete bezpravno ili lice koje mu je povereno dete na Kosovu, kao što je određeno ovim zakonom;
- 1.8. **Okružni sud u Prištini** - znači nadležan sud o odlučivanju i njegovog naslednika prema Zakonu o sudstvu.

**Član 3
Udaljavanje ili bezpravno držanje deteta**

1. Udaljavanje ili držanje deteta smatra se bezpravno u slučajevima kad:

1.1. sastoji se na povredi starateljstva dato jednom licu , jednoj instituciji ili drugom organu , individualno ili kolektivno, po zakonu države u kojoj je dete stalno bilo nastanjeno pre udaljavanja ili držanja;

1.2. u vreme udaljavanja i držanja ova su se prava sprovodila , kolektivno ili individualno ili su se možda sprovodila sa izuzetkom udaljavanja ili držanja;

2. Prava starateljsta, napomenuta u stavu 1. podstavu 1.1. ovog člana, mogu izvirati iz zakona, sudske ili administrativne odluke ili sporazuma koji ima zakonski efekat prema zakonu države.

3. U određivanju dali je udaljavanje ili držanje deteta bili bezpravno, vlasti kosova mogu se referisati zakonu ili stranim odlukama *ex-officio*.

Član 4 **Uloga centralnih vlasti Kosova**

1. Ministarstvo pravde je centralna vlast na Kosovu koja obavljala određene dužnosti utvrđene ovim Zakonom.

2. Ministarstvo Pravde saraduje sa centralnim vlastima u drugim državama i podstiče saradnju između nadležnih vlasti na Kosovu , da bi se obezbedio brzi povratak dece , uključujući mere:

2.1. da otkriju gde se nalazi dete, koje je udaljeno ili držano bezpravno;

2.2. da spreči i zaštiti dete od štetnih radnji, uzimajući ili preduzimajući privremene mere;

2.3. obezbediti dobrovoljan povratak deteta ili postići jedan sporazum o pitanju;

2.4. da pokrene ili olakša instituciji sudski postupak ili administrativni , sa namerom vraćanja deteta i u potrebnom slučaju da pripreme organizovanje ili obezbeđenje efektnog vršenja prava kontakta;

2.5. prema okolnostima , osigurati ili olakšati pravne pomoći i savetovanja, uključujući sudelovanje pravnih savetnika;

2.6. da preduzmu neophodne administrativne mere, da bi se obezbedilo bezbedno vraćanje deteta;

2.7. da razmene informacije sa centralnim vlastima drugih država na eliminaciji prepreka za primenu ovog zakona.

Član 5 **Izveštaji**

1. Da bi obezbedila informacije u vezi deteta, Ministarstvo pravde može zahtevati:

1.1. od bilo koje javne vlasti ili lica na Kosovu , da obezbedi jedan pismeni izveštaj ili informacije u vezi mesta boravka deteta;

1.2. od bilo kojeg suda na Kosovu da obezbedi overenu kopiju sudskog dotičnog naloga, rešenja ili dokumentaciju u vezi deteta;

POGLAVLJE II **OPŠTI POSTUPCI**

Član 6 **Zahtev za kontakt i povratak deteta**

1. Svako lice, institucija ili drugi organ koji pretenzira da je jedno dete udaljeno sa Kosova ili na Kosovo ili je držano u suprotnosti prava starateljstva, može se obratiti Ministarstvu Pravde ili Centralnoj Vlasti neke druge države za pomoć obezbeđivanja povratka deteta.
2. Zahtev za povratak deteta na Kosovo, u saglasnosti sa stavom 1, ovog člana, može se predati takođe i Okružnom sudu u Prištini.
3. Okružni sud u Prištini proslediće zahtev Ministarstvu Pravde sa uslovom da zahev ispunjava uslove u sledećem:
  - 3.1. informacije u vezi identiteta podnosioca, deteta i lica što se pretpostavlja da je udaljio ili držalo dete bezpravno;
  - 3.2. dan rođenja deteta;
  - 3.3. razlozi na kojima se bazira pretenzija podnosioca za povratak deteta;
  - 3.4. sve neophodne informacije u vezi mesta boravka deteta i identitet lica sa kojim se pretpostavlja da je dete.
4. Zahtevu za povratak deteta na Kosovo prilaže se:
  - 4.1. jedna overena kopija jednog rešenja ili dotičnog sporazuma;
  - 4.2. certifikat ili overeni dokument koji donosi centralna vlast ili druga nadležna vlast države stalnog prebivališta deteta ili jednog kvalificiranog lica , u vezi sa odgovarajućim zakonom ove države;
  - 4.3. svaki drugi dokument u interesu pitanja.

Član 7 Postupci dobrovoljnog povratka

1. Sa prijemom zahteva iz inostranstva i nakon provere da je zahtev u skladu sa određenim uslovima u članu 6 ovog zakona, Ministarstvo Pravde obavestiće privremenog staratelja deteta udaljenog ili držanog nepravedno u vezi zahteva i predložiće obezbeđivanje dobrovoljnog povratka deteta ili postizanje sporazuma.
2. Ako privremeni staratelj ne preduzme radnje u roku od sedam (7) dana od dana primanja dopisa, Ministarstvo Pravde inicira sudske postupke u Okružnom Sudu u Prištini i ovlašćen je da deluje u interesu podnosioca za povratak deteta sa Kosova.
3. Ako Ministarstvo Pravde primi zahtev za povratak deteta sa Kosova i ima razlog da veruje da je dete u drugoj državi , preneće na direktan način i bez kašnjenja zahtev centralnoj vlasti ove države i informisaće centralnu vlast podnosioca ili podnosioc, u zavisnosti o tom pitanju.

POGLAVLJE III SUDSKI POSTUPAC

Član 8 Jurisdikcija suda

1. Okružni sud u Prištini imaće isključivi jurisdikciju na prvostepenom sudu na Kosovu.
2. Razmatranje zahteva i izdavanje naloga i rešenja po ovom zakonu prosuiraće se u skladu sa primenljivim zakonom u vanparničnom postupku.
3. Ako Okružni sud u Prištini ne odluči u toku jednog perioda od četrdeset i dva (42) dana u vezi zahteva, od dana prijema zahteva:

- 3.1. Ministarstvo pravde može zahtevati od predsednika Okružnog suda u Prištini, da podnese izjavu o razlozima kašnjenja donošenja rešenja u određene periode; i
- 3.2. predsednik Okružnog suda podneće pismene razloge u roku od pet (5) dana nakon prijema zahteva od Ministarstva. Nakon prijema pismenog razloga, Ministarstvo Pravde će dostaviti podnosiocu.
4. Sudovi će pružiti prioritet postupcima zahteva za povratak deteta.
5. Revizija jednog zahteva i izdavanje naloga i rešenja po ovom zakonu , proslediće se na viši stepen od jednog stručnog sudije sa veštačenjem u porodičnom zakonu.
6. Sudski postupci procesuisat će se u skladu sa Zakonom o vanparničnom postupku, ako nije predviđeno drugačije ovim Zakonom m .
7. Sudovi trebaju davati prednost postupcima zahteva za povratak deteta.

Član 9 Uticao na druge postupke

Kad Okružni sud u Prištini primi jedan zahtev po ovom Zakonu , postupci na bilo kojem drugom sudu na Kosovu u vezi pitanja starateljstva nad detetom prekinuće se dok postupak za povratak deteta je okončan.

Član 10 Nadležnosti suda

1. Sud može:
  - 1.1. narediti povratak deteta u državu potražioc;
  - 1.2. da podnese izjavu da je udaljavanje ili držanje deteta van Republike Kosovo bilo bezpravno;
  - 1.3. da donese nakog ili rešenje , po potrebi, na način da odluči u vezi bezpravnog udaljavanja deteta ili da sprovede nalog povratka;
  - 1.4. da daje naloge privremenom staratelju na način da se obezbedi brzi povratak deteta.
2. Sud može kazniti privremnog staratelja , ako se ne pridržava sudskom nalogu , sa novčanom kaznom do deset hiljade (10.000) € za svako kršenje sudskog naloga.
3. Odluka na osnovu ovog Zakona neće prejudicirati o srži prava starateljstva , dok se ne reši da se dete neće vratiti prema ovom zakonu ili ako se ne podnese jedan zahtev po ovom zakonu u roku jednog opravdavajućeg vremena nakon dobijanja informacije.
4. Sud pre donošenja naloga za povratak , može zahtevati da podnesioc dobije jedno rešenje od državnih vlasti stalnog prebivališta, da udaljavanje i držanje je bilo bezpravno, po članu 3 ovog Zakona, kad jednu takvo rešenje se može doneti u ovoj državi. Centralne vlasti drugih država pomoći će podnosiocu da donese jedno takvo rešenje.
5. Ako sud ima razloga da veruje da je dete preseljeno u jednu drugu državu odložiće postupak za povratak deteta.

Član 11 Nalog za povratak

1. Sud će naložiti automatski povratak deteta sa Kosova u državu potražilac ako:
  - 1.1. je dete udaljeno ili držano bezpravno na Kosovu; i

1.2. od dana kad je primljen zahtev u Okružnom sudu u Prištini , istekao je jedan period manje od godinu dan od dana udaljavanja ili bezpravnog držanja deteta na Kosovu.

2. Sud će naložiti povratak udaljenog deteta ili držanog bezpravno i kad je zahtev primljen nakon perioda od godinu dana, kao što je navedeno u stavu 1, ovog člana , dok se ne dokaže da se je dete sad prilagodilo novoj njegovoj sredini.

Član 12 Izuzeci naloga za povratak

1. Sud nije obavezan da naredi povratak deteta, ako lice, institucija ili drugi organ koji zahteva njegov povratak, ustanovi da lice, institucija ili drugi organ koji se stara za dete ne vrši prava starateljstva u vreme udaljavanja ili držanja ili su se složili ili su kao rezultat mirno prihvatili udaljavanje ili bezpravno držanje deteta.

2. U izuzetnim okolnostima sud nije obavezan da naredi povratak deteta , ako postoji ozbiljna opasnost da će povratak deteta eksponirati fizičkoj ili psihičkoj povredi ili stavljanja deteta pred jednu ne tolerantnu situaciju.

3. Sud može odbiti da naredi povratak deteta , ako otkrije da se dete suprostavlja povratku i koje je dostiglo jednu zrelost i uzrast, prema kojoj je u stanju da sam odlučuje o svom vlastitom životu.

4. Uzevši u obzir okolnosti koje se odnose na ovaj član, uzeće se u obzir informacije u vezi sa socijalnom prošlošću deteta, obezbeđene od centralnih vlasti ili neke druge nadležne vlasti stalnog prebivališta deteta.

5. Sud za vreme donošenja rešenja u vezi ne povratka deteta neće prejudicirati o srži prava starateljstva.

Član 13 Okončanje efekta postojećeg naloga starateljstva

Kad sud naredi povratak , bilo koji drugi nalog u vezi prava starateljstva za isto dete, doneseno od jednog suda na Kosovu, nema efekat.

Član 14 Efekti naloga starateljstva na Kosovu

Rešenje u vezi starateljstva koje je doneto na Kosovu, nije osnov za odbijanje povratka deteta po ovom zakonu, ali sud može uzeti u obzir opravdanja ovog rešenja kad sprovodi odredbe ovog zakona.

Član 15 Privremene mere

1. Nakon zahteva od strane Ministarstva Pravde, ili po službenoj dužnosti, Okružni sud u Prištini, može u svako vreme , pre donošenja bilo kojeg rešenja na temelju ovog Zakona, da odredi privremene mere, dok ih smatra podobnim za ove ciljeve:

1.1. dobrobiti deteta;

1.2. prečavanje promena u relevantnim okolnostima za zahtev, posebno u vezi obezbeđivanja mesta boravka deteta, tokom postupaka i da spreči prepreke za povratak deteta, obuhvatajući nalog u vezi stalnog prebivališta deteta, staranja i obrazovanja deteta.

Član 16 Primena

Okružni sud u Prištini primeniće po službenoj dužnosti bilo koji nalog donesen na temelju ovog zakona i doneće bilo koje rešenje za brzu primenu po potrebi.

POGLAVLJE PRAVA KONTAKTA

Član 17 Kontakt

1. Zahev za donošenje mera za organizovanje ili obezbeđenje efektnog vršenja prava kontakta, može se podneti Ministarstvu Pravde ili Centralnim Vlastima drugih Država na isti način kao što se podnosi zahtev za povratrak deteta.
2. Ministarstvo Pravde shodno članu 4 ovog zakona, poticat će realizovanja prava kontakta i ispunjavanje uslova koji mogu biti objekat vršenja ovih prava. Ministarstvo Pravde preduzeće korake da bi izbegli što je više moguće prepreke na vršenju ovih prava.
3. Ministarstvo Pravde može inicirati ili pomoći pokretanju postupka , u cilju organizacije ili zaštite ovih prava i obezbeđivanja poštovanja uslova prema kojima može biti predmet ostvarivanja ovih prava.

POGLAVLJE V ZAVRŠNE ODREDBE

Član 18 Jezik komunikacije

Zahtev, komunikacija ili neki drugi dokument upućen Ministarstvu pravde, biće na izvornom jeziku i bit će popraćen prevodom na jedan od službenih jezika na Kosovu.

Član 19 Troškovi

1. Troškovi sudskih postupaka uključujući pružanje pravne pomoći , na osnovu stava 2 ovog člana, snosi Budžet Kosova. Ako okružni sud izda u korist potražioca, može zatražiti od odgovornog da pokrije troškove postupka i troškove za ppovratak deteta.
2. Pravna pomoć bit će dostupna podnosiocu zahteva i odgovornom za pokrivanje troškova pravnog zastupništva na osnovu njegovog zahteva.
3. Sud može osloboditi odgovorno lice za naknadu troškova postupka ako je lice u teškoj ekonomskoj situaciji.

Član 20 Haška konvencija

Ovaj zakon će se tumačiti i sprovesti u skladu sa Haškom Konvencijom kao i sa najboljim praksama obezbeđenim Haškom Konferencijom o Međunarodnom Privatnom Pravu.

Član 21 Nadležnosti podzakonskih akta

Vlada Kosova na predlog Ministarstva pravde donosi podzakonska akta za sprovođenje ovog zakona.

Član 22 Prelazne odredbe

Do stupanja na snagu Zakona o sudovima, nadležni sud za provođenje ovog zakona je Okružni sud u Prištini. Stupanjem na snagu Zakona o sudovima, nadležni sud za sprovođenje ovog zakona biće Osnovi sud u Prištini.

Član 23
Stavljanje van snage

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaje da važi Uredba UNMIK-a br.2004/29 o sprečavanju međunarodne otmice dece.

Član 24
Stupanje na snagu

Ovaj zakon stupa na snagu petnaest (15) dana od dana objavljivanja u Službenom listu Republike Kosovo.

Zakon br. 03 L- 238
28. oktobar 2010

Proglašeno Ukazom br. DL-068-2010, dana 09.11.2010, od strane v.d. Predsednika Republike Kosovo, Dr. Jakup Krasniqi.